

[Boží milost a spasení (1)]

V Praze dne 17. června 1945.

Otázka milosti Boží ve spasení je základním východiskem pro mnohé jiné neobyčejně závažné a důležité problémy. Zcela úzce souvisí s otázkou predestinace, s níž jest *rovnocenná*. Postup otázek můžeme stanovit takto:

1) Je milost Boží pro všechny, nebo jen pro někoho?

2) Je-li jenom pro někoho, pak je nutno se zeptat, zda to závisí jenom na Bohu (tj. na jeho libovolném rozhodnutí), nebo též na člověku (tj. že by si člověk zasloužil nebo vysloužil spasení, ale je možno jej *odlišiti* od jiných, kteří hříchu úplně propadli).

3) a) Závisí-li spasení člověka (lépe snad vyvolení jeho k spasení) jen na libovolném rozhodnutí Božím, pak nelze mluvit o svobodné vůli člověka, ten se stává loutkou v rukou Stvořitele, je zbytečno mluvit o *zákonech*, neboť jejich plnění či neplnění je lhotejné pro budoucí spasení nebo zatracení (tj. trest nebo odměnu). V každém případě však *stvoření* pozbývá jakéhokoliv smyslu, právě tak jako je nesmyslné mluvit o vykupování času nebo o trpělivosti Boží. Nemá totiž stvoření a život žádného významu pro konečný cíl všech věcí, neboť ten závisí jen a jen na vůli Boží.

b) Jestliže však je spasení člověka závislé také na něm, na jeho fyzickém nebo duchovním životě – to neznamena nijak, že on se sám svým životem spasí nebo že si spasení vyslouží, nýbrž jen se *sám* nějakým způsobem zařadí do kategorie lidí, kteří budou (mají býti) spaseni, *z milosti ovšem* spaseni, nikoliv však z milosti pro spasení vyvolení! –, pak nabývá stvoření a trpělivost ze strany Boží plného smyslu, na člověku se tu chce *výkon* pro dosažení jistého cíle, které *jest* závislé na tomto výkonu, a proto má smysl i termín „vykupování času“.

4) Jakého druhu jest onen výkon potřebný k spasení? (Pozn. Spasením rozumím dosažení cíle, který je smyslem mého života, k němuž jsem určen – přičemž ovšem se mohu postavit na základě *svobody vůle* i proti.)

Je tu v zásadě dvojí možnost: 1. buď je ten úkol tak těžký, že přes nejlepší vůli se *může* stát, že nebude splněn – tehdy jest člověk *slabý*, což není jeho vinou a nemůže být za to tak přísně odsouzen; a kromě toho by jistě tak nesnadný výkon musel být považován za jistý druh zásluhy, což opět nechceme připustit.

2. Nebo tu nezáleží na nějakém výkonu jako práci, nýbrž jde o vůli, chtění – můžeme říci: žádá se rozhodnutí – buď pro, nebo proti. Toto rozhodnutí ovšem nemůžeme považovat za zásluhu; pokud je uváženo – a jen na takové je možno bráti zřetel, a nikoliv na nějaké nahodilé –, je ovlivněno věcí, tíží důkazů, vahou důvodů atd., což není ovšem *má zásluha*, a vlastní rozhodnutí ukazuje – pokud se týče *mé osobnosti* – na mou způsobilost správně či nesprávně souditi, hodnotiti a voliti. A právě tato způsobilost, toto rozhodnutí je počteno člověku za spravedlnost.